

שבת חזון, תשעה באב

בבכיה על החורבן, "חומת בת ציון, הוריד כנחל דמעה יומם ולילה, אל תתני פוגת לך אל תדום בת עיניך". (איכה ב. יח). לשם מה אנו צריכים את אותו יום של בכי? כך יש להסביר: איך קרה הדבר שעם ישראל נפלו במעשה שטים מאיגרא רמא, עד לעבירה נוראה שכזו עם בנות מואב. שהנה אמרו חז"ל (ברכות ז.): שהקב"ה זועם בכל יום רגע אחד, ובלעם היה יודע לכיין את אותו רגע, ורצה לקלל אותם באותו רגע שהקב"ה זועם. ואם בלעם היה מצליח לכיין את אותו רגע, ח"ו היתה מתקיימת מחשבתו, אך הקב"ה ברוב רחמיו לא כעס כלל באותם הימים. אותו רגע של כעס של הקב"ה, הוא היסוד של כל היראת שמים, וכיין שבאותם הימים היה חסר לעם ישראל את הרגע של הכעס, היתה חסרה בעולם יראת שמים, כתוצאה מכך נפלו ישראל בעבירה. כל השנה השייכות שלנו עם הקב"ה היא בטובותיו המרובים. גם גבורותיו של הקב"ה, הכל חסד. "אתה גבור לעולם ה', מחיה מתים אתה רב להושיע... מוריד הטל... הגשם... מכלכל חיים בחסד... סומך נופלים ורופה חולים..." גם ספר תהלים שהינו מלא בחסדיו של הקב"ה עם ברואיו, אבל צריך גם את השעה של "כי רגע באפו" (תהלים ל. ו), את הרגע של היראת שמים, ואותו רגע של "אף" של "קל קנא ונוקם", זהו תשעה באב. שגם כעסו וקנאתו הם טובתו של הקב"ה, כדי להציל אותנו ולהשיב אותנו אליו בתשובה שלימה.

רב פנקוס בספרו "גלות ונחמה"

כי אשב בחושך ה' אור לי

כתוב השו"ע (סי תקנט): אין אומרים תחנון בתשעה באב, ואין נופלים על פניהם משום דמקרי מועד. כתב החידא: מורנו רבי חיים ויטאל, דנראה לו ששמע טעם אחר מהאר"י זצ"ל: כי במנחה בט' באב נולד המשיח הנקרא מנחם. ומצאתי כתוב, דמזה הטעם לא מחו חכמים על רבות בנות, דאחר חצות מתעסקות בכל כוחן לכבד הבית ולתקן המיטות. וכיוצא בתיקוני הבית. וזה מנהג קדום בערי איטאליא לנשים, וכיון שדעתן קצרה וחלושי אמונה, אדרבא חזקו ידיהם לקבוע אמונת הגאולה ולא יתיאשו. (בספרו "ברכי יוסף"). אחד הדברים המופלאים בהלכות תשעה באב הוא, שעם כל זה שהוא יום האבל והתענית הגדול ביותר, הוא גם נקרא מועד במגילת איכה, ויש בו כמה הלכות כמו במועד, אין אומרים תחנון בתשעה באב, אין נופלים על פניהם, ואין אומרים סליחות. איך יכול להיות דבר כזה? יום אבל, או יום טוב? איך יכולים לשמש שניהם ביערוביבא. והקושיא מתעצמת, שהרי אנו רואים שלאחר חצות, דוקא בזמן שבו היה עיקר שריפת בית

הפטרת שבת חזון

יָדַע שׁוֹר קָנְהוּ וְחָמור אָבוּס בְּעָלָיו יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עָמִי לֹא הַתְּבוּנָה (ישעיה א. ג)

השור הוא בעל חיים פיקח יותר מהחמור, משום כך הוא מסוגל לדעת את בעליו, לעומת החמור, שיודע רק את האבוס, כלומר: הוא מתבונן בשעורים שבאבוס ואוכל, ומדמה בנפשו הבהמית, שהאבוס הוא הבעלים שלו והוא המאכילו, ואינו מצליח להשיג ולהבין שיש מי שנתן את השעורים באבוס. כיוצא בכך נוהגים אותם אנשים השקועים בהבלי העולם הזה, ומדמים בנפשם שפרנסתם תלויה בכשרון פלוני או במקום אלמוני. עמי ארצות נוהגים לומר: לולי עשר אצבעותי, מי יודע היכן אני הייתי בא. והרי אלו 'כחמורים', אשר יודעים רק את האבוס, ולא יותר מזה, ואין הם מבינים כי ישנו מי שנותן את הפרנסה ב'אבוסם' והוא בעליהם האמיתי.

רב אליהו לופיאן זצ"ל בספרו "לב אליהו"

כשישראל אינם באחדות, קרבן הקטורת אינו מתקבל

קִטְרֶת תּוֹעֵבָה הִיא לִי (שם א. יג)

צריך להבין, מדוע הנביא מדגיש דווקא את ענין הקטורת שנהיתה לתועבה בגלל חטאיהם? אומר רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל, שמצינו שסגולתה של הקטורת היא לעצור מגיפה. אנו רואים כאשר היתה בעם ישראל מגיפה על דבר חטאם בבנות מדין, ה' אמר לאהרון שיבוא עם הקטורת לתוך הקהל, ובכך נעצרה המגיפה. ומהו נעוץ בעצם המילה: 'קטורת'. משמעות המילה הזאת בארמית היא מלשון של קשר וחיבור. בלשון הארמית 'קטורת' נקראת גם 'קטרי', וגם קשר נקרא כך. יש בקטורת רמז לכך: שאם ישראל מחוברים ומקושרים זה לזה, כדוגמת אחר עשר סממני הקטורת, אזי הם ינצלו מכל צרה וצוקה, ואפילו ממגיפה. כידוע, אחד מסממני הקטורת, שבלעדיו היא פסולה, הוא החלבנה שריחו רע. יש בה רמז, שגם את רשעי ישראל יש לצרף לכלל ולהיות יחד איתם כולם באחדות גמורה, וזו סגולת הקטורת. אבל בזמן החורבן, שלא היה שלום בישראל, ונתבטל החיבור והקישור ביניהם, בטל עניינה של הקטורת, ושוב היא לא התקבלה ברצון, והפכה לתועבה ח"ו.

ספר "ומתוך האור מגילת איכה"

תשעה באב

"כי רגע באפו, חיים ברצונו"

תשעה באב הוא יום שבו תלוי המשך קיומו של עם ישראל, יום שמכוחו שואב עם ישראל את קיומו בגלות, ירמיה הנביא קורה לעם ישראל ומעורר אותו להרבות

בתשובה שלימה, שלא רק שמכאן ואילך אינו נקרא נזוף, אלא הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד.

ספר "ומתוק האור בין המצרים"

הלכה: שינוי בשינה בליל ט' באב וכיומו

כתב השו"ע (סי' תקנו ס"ב): יש מי שנוהג לשכב בליל ט' באב במטה על הארץ ומשים אבן תחת מראשותיו וכו', כתב הפסקי תשובות (אות ה'): ולפי שורש הדברים בראשונים משמע שלא רק בלילה אלא גם אם ישן ביום צריך לשנות מהרגלי משכבו אפי' אינו חלוש או חולה, ויש מדקדקים הנוהגין לא לישון ע"ג מטה אלא מניחים המזרן על הארץ וישנים ע"ג המזרן. פסקי תשובות חלק ו'

פתגם: כשיש מזל השכל מיותר. ספר "שמחלה"

חקירה: מת מצוה

נזיר נטמא לו משום בזיון המת, או משום שמוטל על כולם לקוברו. (צפנת פענח כללי התורה והמצוות ח"ב ד"ה מת מצוה)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: תקנות חדשות

כאשר נתקבל הגאון בעל "שאגת אריה" לרב ואב בית דין בעיר מץ, אמרו לו פרנסי העיר, כי מנהג אבותיהם בידיהם, שכל רב חדש המתמנה בעיר הזאת, עושה תקנה חדשה, וכותב אותה בפנקס הקהילה. מיד צויה הרב להביא לפניו את הפנקס וכתב בו: לא תגנוב, לא תנאף, לא תחמוד. השתוממו אנשי העיר: הלא הדברים האלה כתובים בתורה? הסביר להם הרב: כבר נוכחתי לראות, כי מה שכתוב בתורה אינכם מקיימים, אבל אתם מדקדקים היטב בתקנות הכתובות בפנקס, לכן כתבתי גם אלה בפנקס, אולי מעתה תקיימו אותם.

ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף קלו)

מזל טוב ליום הולדת של בני חביב בן מלכה נ"י

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליו, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה, רינה בת פיבי. לידה קלה לרינה בת זהרה אנריאת. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים.
לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה

אלוקינו, דוקא אז אנו נוהגים כמה קולות במנהגי האבלות. ויש כאלו שנוהגים אפילו לסדר את כל הבית, ולהכינו לקראת המשיח. מספר האדמו"ר רבי יקותיאל יהודה מצאנז זצ"ל: שמכיון שכל האבל והצער הוא על ענין הרוחניות, ועל סילוק השכינה, משום כך דוקא בשעות הללו, יש טעם להראות קצת שמחה, כי בשעות אלו נפעלו פעולות שהשכינה לא תתנתק מעם ישראל לגמרי, אלא בחינות מסוימות ילכו איתם לגלות.

ספר "ומתוק האור בין המצרים"

דוד שבא בן דוד בימי

דורות על גבי דורות ייחלו אנשים לביאת המשיח, ובכל אופן, לא בא עדיין, קושיה חזקה בענין זה שאל רבי יצחק אלפיה זצ"ל וז"ל: כיצד יתכן שאבותינו, ראשונים כמלאכים, אשר התאבלו כל ימיהם על החורבן, ערכו תיקון חצות בכל לילה בשק ואפר, התפללו על הגאולה בדמעות שלישי, וכיוונו לקרבה בכונותיהם וביחודיהם, ובתורתם ובמצוותיהם לא נענו. ועדיין אנו, דור העקבים, החשוכים לעומתם בגרגיר חרדל מול גלגל חמה, מקוים לזכות לאור הגאולה? האם יעלה על הדעת שמה שהם לא זכו לו אנו נזכה לו? שבית המקדש יחודש דוקא בימינו! ותרץ במשל: כאשר בא אדם לחנות ומבקש מידה של קמח או של מלח, מניחים שקית ריקה בכף המאזנים האחת, ואת המשקולת המתאימה על הכף השניה, לתוך השקית נותנים חופן אחר חופן במידה גדושה, עד שהכף מתחילה להשתנות, לאחר מכן מוסיפים קמצוץ, עוד קורט, עוד כגרגיר ועוד אחד, עד שהכפות משתוות לגמרי. אמנם הכפות לבסוף לאחר נתינת הגרגר האחרון בלבד, אולם הכל יודעים כי לא הוא הכריע את הכף, ואילמלא כל החופנים שהצטברו בשקית קודם לכן, לא היה בכוחו לעשות מאומה ולא היה חשוב. כיוצא בכך לגבי הגאולה, אמנם אנו רק גרגיר חרדל לעומת אבותינו, אך דוקא משום שכל תפילות הדורות עלו לרצון, אין חסר עתה אלא קרטוב ודבר מועט, שאותו יכולים אנו להשלים בתפילותינו ובבקשותינו עד להכרעת המאזנים לטובה.

ספר "ומתוק האור בין המצרים"

הפטרת נחמו: הגאולה הנוכחית היא האחרונה

נחמו נחמו עמי (ישעיה מ. א)

מה הן אותן שתי נחמות שתהיינה בגאולה העתידה? באר בעל "ישמח משה", שנחמה אחת תהיה עצם הגאולה והיציאה לחירות, והנחמה השניה תהיה הבטחה של הקב"ה שיותר לא יוסיף להגלותנו. ודבר זה יקרה רק בגאולה העתידה, מה שלא היה כן בגאולות הקודמות. בגאולת מצרים ובגאולת בבל, היתה רק נחמה אחת של עצם הגאולה, אבל לא הובטחנו שלא תהיה עוד גלות. אבל בגאולה מהגלות הזו, ננוחם בכפליים ונובטח שמעכשיו יאהבנו ה' בכפליים. וכעין מה שאומר הרמב"ם (בפ"ג מהלכות תשובה), על מי שחוזר

